

*Сафаров Муҳаммад - мудири
лабораторияи илмӣ-таҳқиқотии
Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба
номи Абдурахмони Ҷомии
Академияи таҳсилоти Тоҷикистон*

РАҚАМИКУНОНИИ ТАҲСИЛОТ - ЯК ҚАДАМИ СТРАТЕГӢ ДАР РУШДИ МАОРИФ!

«Дар хошияи Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар бораи самтҳои асосии сиёсати дохилӣ ва хориҷии ҷумҳурӣ (аз 28.12.2024. ш.Душанбе)»

«Чӣхати вусъат бахшидан ба равандҳои инноватсионӣ ва истифодаи ҳамаҷонибаи имкониятҳои технологияҳои рақамӣ дар иқтисодиёт пешниҳод менамоем, ки солҳои 2025-2030 «Солҳои рушди иқтисоди рақамӣ ва инноватсия» эълон карда шаванд...

Ҳамзамон бо ин, дар низоми таълимии муассисаҳои тамоми зинаҳои таҳсилоти касбӣ равияи омода кардани барномасозон ва дигар ихтисосҳои зарурӣ барои рушди иқтисоди рақамӣ ва барномасозӣ қорӣ карда шавад.»

Эмомалӣ РАҲМОН

Қайд кардан зарур аст, ки маҳз бо мақсади вусъат бахшидан ба равандҳои инноватсионӣ ва истифодаи ҳамаҷонибаи технологияҳои рақамӣ дар иқтисодиёт, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон солҳои 2025-2030-ро ҳамчун «Солҳои рушди иқтисоди рақамӣ ва инноватсия» эълон карданд. Дар ин замина, ба вазоратҳои адлия, рушди иқтисод ва савдо, саноат ва технологияҳои нав, Агентии инноватсия ва технологияҳои рақамӣ ва дигар вазорату идораҳои дахлдор супориш дода шуд, ки барои тасдиқи нақшаи мукаммали пайванди инноватсия бо истеҳсолот санади меъёрии ҳуқуқии дахлдорро ба Ҳукумати ҷумҳурӣ пешниҳод намоянд. Ҳамчунин, дар низоми таълимии муассисаҳои тамоми зинаҳои таҳсилоти касбӣ равияи омода кардани барномасозон ва дигар ихтисосҳои зарурӣ барои рушди иқтисоди рақамӣ ва барномасозӣ қорӣ карда мешавад.

Ин ташаббус дорои аҳамияти стратегӣ буда, барои рушди фаъолияти соҳибқорӣ рақамӣ ва ташаккули инфрасохтори рақамӣ, ба монанди бонқдорӣ рақамӣ, хизматрасониҳои пардохтӣ, шабакаҳои савдои электронӣ ва платформаҳои таълимӣ низ заминаи хеле муҳим фароҳам меорад.

Эълон гардидани солҳои 2025-2030 ҳамчун «Солҳои рушди иқтисоди рақамӣ ва инноватсия» дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ таъсири назаррас хоҳад дошт. Ҷанбаҳои асосии ин ташаббус дар соҳаи маориф чунинанд:

► Қорӣ намудани фанҳои технологияҳои иттилоотӣ ва барномасозӣ: Дар барномаҳои таълимӣ ворид намудани фанҳои нав, ки ба омӯзиши асосҳои барномасозӣ, зеҳни сунъӣ ва дигар технологияҳои рақамӣ равона шудаанд, барои омода намудани насли наврас ба иқтисоди рақамӣ мусоидат мекунанд.

► Баланд бардоштани саводнокии рақамӣ: тавассути курсҳо ва машғулиятҳои иловагӣ, хонандагонро бо истифодаи самараноки технологияҳои рақамӣ, ки он амнияти киберӣ ва фарҳанги истифодаи интернетро ба онҳо шинос мекунанд.

► Таъмини инфрасохтори рақамӣ: мучаҳҳаз намудани муассисаҳои таълимӣ бо компютерҳо, планшетҳо ва пайвасти интернетӣ баландсуръат барои фароҳам овардани шароити мусоид чӣхати омӯзиши фанҳои рақамӣ муҳим аст.

► Омӯзиши омӯзгорон: ташкили курсҳои такмили ихтисос барои омӯзгорон дар самти технологияҳои иттилоотӣ ва усулҳои нави таълим бо истифодаи воситаҳои рақамӣ зарур мебошад.

► Ташаккули тафаккури инноватсионӣ: тавассути озмунҳо, лоиҳаҳо ва клубҳои фанӣ, хонандагонро ба эҷодқорӣ ва таҳияи лоиҳаҳои инноватсионӣ ҳавасманд мекунанд.

► Ҳамқорӣ бо волидон: Баргузори семинарҳо ва вохӯриҳо бо волидон барои фаҳмондани аҳамияти саводнокии рақамӣ ва дастгирии онҳо дар раванди таълим муҳим аст.

Татбиқи ин чанбаҳо дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ба рушди иқтисоди рақамӣ ва инноватсия дар кишвар мусоидат намуда, насли наврасро барои фаъолият дар ҷаҳони муосири рақамӣ омода месозад.

Натиҷаҳои эҳтимолии эълони солҳои 2025-2030 ҳамчун «Солҳои рушди иқтисоди рақамӣ ва инноватсия» барои муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон:

▶ Бехтар шудани сифати таълим – бо ҷорӣ намудани технологияҳои рақамӣ дар раванди таълим, хонандагон бо усулҳои интерактивӣ ва муосир омӯзиш мегиранд.

▶ Баланд шудани сатҳи саводнокии рақамӣ – омӯзиши барномасозӣ, таҳлили маълумот ва истифодаи дурусти технологияҳои рақамӣ хонандагонро барои ҷаҳони рақамӣ омода мекунад.

▶ Мусоидат ба рушди иқтисоди рақамӣ – ҳавзаи таҳсилоти миёна ҳамчун пойгоҳи омода кардани мутахассисони оянда дар бахшҳои технологӣ хизмат хоҳад кард.

▶ Баробарии таълимӣ дар минтақаҳо – бо таъмин намудани муассисаҳои таълимии дурдаст бо технологияҳо ва интернет, фарқияти байни марказ ва минтақаҳо коҳиш меёбад.

▶ Тақвияти тафаккури эҷодӣ ва инноватсионӣ – озмунҳои фаннӣ, лоиҳаҳои стартапӣ (навоварона, рушдбанда) ва омӯзиши тафаккури инноватсионӣ барои хонандагон имкониятҳои нав эҷод мекунад.

Пешниҳодҳо барои муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ

▲ Ҷорӣ намудани фанҳои рақамӣ – Ворид намудани курсҳои барномасозӣ, зехни сунъӣ, робототехника ва амнияти киберӣ ба барномаҳои таълимӣ.

▲ Омӯзиши омӯзгорон – Ташкили курсҳои такмили ихтисос барои омӯзгорон дар самти таълими рақамӣ ва истифодаи методҳои интерактивӣ.

▲ Рушди инфрасохтори рақамӣ – Мучаҳҳаз кардани мактабҳо бо компютерҳо, интернетӣ баландсуръат ва платформаҳои таълимии онлайн.

▲ Ҳамкории давлат бо бахши хусусӣ – Ҷалби ширкатҳои технологӣ барои дастгирии лоиҳаҳои таълимӣ ва таъмин намудани таҷҳизоти муосир.

▲ Баргузориҳои озмунҳо ва лоиҳаҳои инноватсионӣ – Ҳавасмандсозии хонандагон ба таҳияи барномаҳо, ихтироъҳои нав ва татбиқи лоиҳаҳои рақамӣ.

▲ Баланд бардоштани нақши волидон – Ташкили тренингҳо ва вохӯриҳо барои волидон чихати роҳнамоии дурусти фарзандон дар муҳити рақамӣ.

Агар ин пешниҳодҳо амалӣ шаванд, муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии Тоҷикистон метавонанд ба таври назаррас ба рушди иқтисоди рақамӣ ва инноватсия саҳм гузоранд.

Чанбаҳои асосии ин ташаббус:

- Тақвияти саводнокии рақамӣ ва оmodасозии хонандагон ба иқтисоди рақамӣ;

- Ҷорӣ намудани фанҳои технологияи иттилоотӣ, барномасозӣ, робототехника ва зехни сунъӣ;

- Бехтарсозии инфрасохтори рақамӣ дар мактабҳо, аз ҷумла таъмин бо интернет ва таҷҳизоти муосир;

- Баланд бардоштани сатҳи касбии омӯзгорон тавассути курсҳои такмили ихтисос;

- Таҳкими тафаккури эҷодӣ ва инноватсионӣ миёни хонандагон бо роҳандозии озмунҳо ва лоиҳаҳои фаннӣ;

- Ташкили ҳамкорӣ байни мактабҳо, бахши хусусӣ ва ниҳодҳои давлатӣ барои рушди иқтисоди рақамӣ.

Натиҷаҳои эҳтимоли:

* Бехтар шудани сифати таълим ва оmodасозии кадрҳои рақамӣ барои бозори меҳнат;

* Кам гардидани фарқияти таълимӣ байни марказ ва минтақаҳои дурдаст тавассути платформаҳои рақамӣ;

* Таҳкими амнияти рақамӣ ва фарҳанги дурусти истифодаи интернет миёни насли наврас;

* Баланд бардоштани нуфузи Тоҷикистон дар самти технологияҳои рақамӣ ва инноватсия.

Ҳамин тавр, эълон гардидани солҳои 2025-2030 ҳамчун «Солҳои рушди иқтисоди рақамӣ ва инноватсия» барои муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон як қадами стратегӣ дар рушди маориф ва мутобиқсозии насли наврас ба иқтисоди рақамии ҷаҳонӣ мебошад.

Пас, татбиқи ин ташаббус метавонад низоми маорифи Тоҷикистонро ба сатҳи нав бардорад, хонандагонро бо малакаҳои рақамӣ ва тафаккури инноватсионӣ мусаллаҳ созад ва дар оянда ба рушди устувори иқтисоди рақамӣ мусоидат намояд.

Сафаров Муҳаммад - мудири лабораторияи илмӣ-таҳқиқотии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон